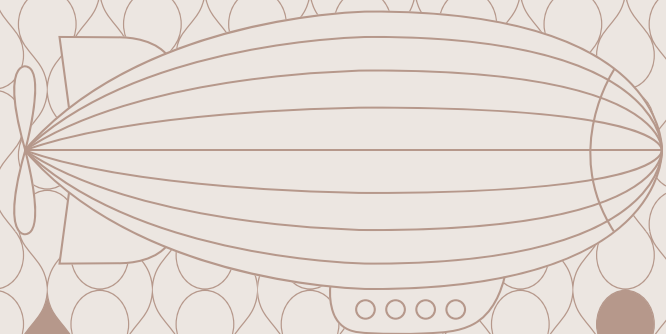

Deji

OKUMA GÜNLÜĞÜ

Deli

OKUMA GÜNLÜĞÜ

© 2019, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

TASARIM: Burak Tuna
YAYINA HAZIRLAYAN: Ayşegül Utku Günaydın

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Şubat 2019 (3000 adet)

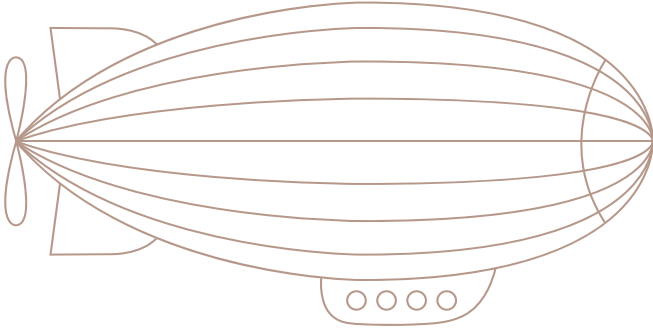
ISBN: 978-605-2349-58-8
Yayınevi sertifika no: 11945
Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.nin tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

OKUMA GÜNLÜĞÜ

Etkin Okuma

TIM PARKS

”

Bir kitaba büyük bir şüpheyile yaklaştığımızda belki de kendi kendimize şöyle deriz: Aradığım şey bu değil ki, ne demeye bununla uğraşayım? Bu adam kim? Kimi kandırmaya çalışıyor? Sırf yazarın bize kancayı taktığını keşfetmek için şöyle bir bakalım. Bizi kandırdı. Kahretsin! Bu nasıl oldu böyle? Berbat olduğunu sandığımız bu ahenk çok güzelmiş, hatta nefes kesiciymiş; sıkıcı olduğunu sandığımız bu hikâye enfes, hayır hayır, vazgeçilmezmiş!

Böylece kesinlikle aradığımız kitap olmayan bu roman, *tam* olarak ihtiyacınız olan şeye dönüşür. Kendinizle ilgili yepyeni bir şeyi keşfetmenize izin verir, çünkü onu okurken kendi tepkilerinizi de gözlemlemektesinizdir.

Okumayla İlgili On İki Düşünce

BLAKE MORRISON

Birçok şey vermelerine rağmen kitaplar da karşılığında bizden bir şeyler almak ister. Kapakları açılmadan hayatlarını somut birer nesne olarak sürdürseler de, biri onları okuyana kadar metin olarak mevcut değildirler. Tecrübelerimiz, heveslerimiz, daha fazlasını öğrenme arzumuz gibi bizim bir kitaba kattıklarımız, sözcüklerin kendileri kadar okumamızı da etkiler. Alberto Manguel'in de dediği gibi, "Metnin varlığı sessiz bir var oluştur, okur tarafından okunana kadar da sessizliğini korur. Metin, ancak hünerli bir çift göz kâğıdın üzerindeki işaretlerle buluştuğunda hayat bulur. Yazılan her şey, okurun cömertliğine bağlıdır."

Okurların Hayalleri

NICHOLAS CARR

Okurlar her zaman kitapların kendilerini ne kadar değiştirdiğinden bahsederler. Zevk için kitap okuyan 1999 kişiyle yapılan bir ankette katılımcıların yaklaşık üçte ikisinin kitaplar tarafından kalıcı olarak değiştirildiklerini düşündükleri ortaya çıktı. Bu sadece bir kuruntu değil. Hissedilen güçlü duygular beyin fonksiyonlarında başkalaşma neden olur ve bu durumun salt okurken hissettiğimiz duygular için de geçerli olduğu görülüyor.

...

Bu, okumanın asosyal bir aktivite olduğu anlamına gelmez. Edebiyatın ana konusu toplumdur ve kendimizi bir kitaba bıraktığımızda genelde insan ilişkilerinin inceliklerine ve kestirilemeyen yönlerine dair bir eğitim alırız. Birçok araştırma göstermiştir ki, okumak bizi daha fazla empati kurmaya ve başkalarının iç dünyalarına karşı daha dikkatli olmaya yönlendirir. Okur daha derin bağlantılara kavuşmak için kendi kabuğuna çekilir.

Bir Yatak. Bir Kitap. Bir Dağ.

JEANETTE WINTERSON

Bir kitap bana nasıl yuva sağlayabilir ki? Kitap bana evin neresi olduğunu hatırlatır, bununla kastettiğim kitabın beni yeniden konumlandırmasıdır. Tüm içsel coğrafyam değişir, değerlerim değişir. Kendimi, dünyamı, vücudumu, kim olduğumu hatırlarım.

...

Bu yeniden konumlanma bazen yorucu olur. Kitapların can alıcı özellikleri sınırlarımızı değiştirmiştir; ancak genelde bunu üstü kapalı şekilde yaparlar, daha çok yeniden yönlendiricidirler. Kendi içimdeki yeri bulduğumu hissederim. Başka bir deyişle, kendi içimde yeniden yerleşirim. Kendi meskenimde otururum.

Doğru Sözcükler Doğru Sırayla

MARK HADDON

Kitaplar insanlar gibidir. Kimisi uzaktan yanıltıcı bir şekilde dikkat çekici görünür, kimisi aldatıcı şekilde zevksizdir, kimisi zahmetsiz bir eşlikçidir, kimisi de karşılığını alma garantisi olmasa da fena hâlde çaba talep eder. Bazıları arkadaş olur ve bunu ömür boyu sürdürür. Bazıları yokluğumuzda değişir -ya da belki de biz onların yokluğunda değişiriz- ve sadece birbirimize göre olmadığımızı anlamak için tekrar görüşürüz.

Okura Sorular

DR. MARYANNE WOLF ve DR. MIRIT BARZILLAI

Okumak insan beynini dönüştürür, bu da zihni dönüştürür ki bu da her okurun hayatını dönüştürür.

Okuma becerisi kazanmanın türümüz için ne kadar mühim ve bir anlamda mucizevi bir şey olduğunun çok azımız farkındayızdır. Hiçbir zaman okumak ya da yazmak için doğmamışızdır. Görmek ya da konuşmanın aksine okumak, kendiliğinden ideal bir biçim almasını sağlayan genetik programlamadan yoksundur. Bilakis okumayı öğrenmek, insan beynine dair işlevlerin esas dağarcığının dışındadır ve her yeni okurla birlikte yepyeni bir devre inşa edilmesi gerekir.

Okur Kimdir?

RICARDO PIGLIA

Borges'in, yüzünü bir kitaba yapıştırdığı ve sayfalar-daki harflerin ne olduğunu sökmeye çalıştığı bir fotoğrafı vardır. Yazar Meksika Caddesi'ndeki Ulusal Kütüphane'nin yüksek tavanlı galerilerinden birindedir; çömelmiş ve bakışlarını açık sayfaya dikmiştir.

O, tanıdığımız en inatçı okurlardan biridir. Görme yetisini okurken kaybettiğini hayal edebiliriz; yine de her şeye rağmen devam etmeye çalışır. Son okurun ilk imgesi bu olabilir: Hayatını okuyarak geçiren, lambanın ışığında gözlerini kör eden bir adam. "Ben şimdi gözlerimin artık göremediği sayfaların okuruyum."

Onun gibi niceleri vardır ve Borges onları atalarıymış gibi hatırlar (Mármol, Groussac, Milton). Okur aynı zamanda kötü okuyan, okuduğunu çarpıtan, karmaşık algılayandır. Okuma sanatında, görüşü en sağlam olan her zaman en iyi okuyan değildir.

"Alef", miyopun sihirli nesnesi, evrenin bedeninin konumuna göre dağılıp düzenlendiği ışık kaynağı, görme ve deşifre etme dinamiğinin bir örneğidir. Sayfanın üzerindeki neredeyse görünmez işaretler birçok evrene açılır. Borges açısından okumak mesafenin ve ölçeğin sanatıdır.

Kafka da edebiyatı aynı şekilde görür. Felice Bauer'e yazdığı bir mektubunda ilk kitabını okuyuşunu şu şekilde tarif etmiştir: "Bu kitapta gerçekten de çaresiz bir düzensizlik var, *bir şeyi görmek için ona yaklaşmak gerek.*"

Joyce da dilin o küçük haritasında farklı dünyalar görmesini biliyordu. İki dirhem bir çekirdek giyinmiş, bir gözünü bir kumaş parçasıyla örtmüş, elinde büyüteçle kitap okuduğu bir fotoğrafı vardır.

Finnegan Uyanması okuma eylemini en zorlu sınavlarından birine tâbi tutan bir laboratuvardır. Okur tam yaklaşırken o bulanık satırlar harflere dönüşür, harfler üst üste biner ve karışır; sözcükler dönüşür, değişir. Metin bir ırmak, bir girdaptır ve sürekli genişler. Biz geriye kalanı, oradaki buradaki parçacıkları, fragmanları okuruz. Anlamanın bütünlüğüyse aldatıcıdır.

Bağımlı okur, yani okumadan duramayan uykusuz okur, diğer bir deyişle sürekli uyanık olan okur, bir metni okumanın ifade ettiği anlamın aşırı uçtaki tasviri ve okurun edebiyattaki karmaşık varlığının edebi açıdan kişileştirmesidir. Onlara saf okur diyelim. Onlar için okumak sadece bir eylem değil, bir yaşam biçimidir.

"Okur nedir?" sorusu kesinlikle edebiyata ait bir sorudur. Edebiyatı bu soru oluşturur; edebiyatın dışında değildir ve onun varlık koşuludur. Yanıtı da gerçek fakat kusurlu okurlar olan hepimizin yararına bir hikâyedir: kaygı uyandırıcı, tekil ve her zaman farklı.

Yazmak Üzerine

GEORGE SAUNDERS

Bir genç, yazmak istediğine karar verdiğinde, çevresinde kahramanlarının isimlerini taşıyan dağlar fışkırır.

Diyelim ki, Hemingway Dağı.

Hemingway'e duyduğu sevgiyle, Hemingway'e tırmanır.

Ama bir noktada yorulmaya başlar. Taklit etmekten yorulur. Kendi gerçekliğini bir başkasının sesiyle ifade etmeye çalışmanın yol açtığı sınırlılıktan yorulur. Bir başkası gibi düşünmeye ve konuşmaya çalışarak yalan söylediği hissinden yorulur. Kendi yaşam deneyimlerini hafife aldığı, doğru olduğunu bildiği şeyleri ihmal ettiği ve doğru olmadığını bildiği şeyleri eklediği hissinden yorulur.

Genç, bunu fark edecek kadar şanslıysa, Hemingway Dağı'ndan zahmetle iner ve her şeye en baştan başlar.

Ah, bak! Toni Morrison Dağı. İşte bu.

İslat, köpürt, tekrarla.

Sonra bir gün –belki yaşının bir ilgisi vardır, ya da belki de onu kaynama noktasına getiren bir zorluk yaşar– patlar. Daha fazla taklit yok, der. İşte bu. Bir şey kırılır. Kendisi gibi konuşmaya başlar. Ya da en azından, başkası gibi konuşmamaya. Yeni bir dağ belirmiştir önünde ve üstünde kendi ismi vardır.

Ama, vay canına, ne kadar küçük bir dağdır bu.

Aslında dağ bile değildir. Daha çok... daha çok bir tezek yığını falandır.

Tamam, tamam, diye dűŐnűr, oraya gider ve űzerine çıkar.

Orada çıkardıđı iŐ, ustalarının çıkardıđı iŐ deđildir. Daha azdır. Daha műtevazı, daha pistir. Kűűk ve űnemsizdir.

Ama en azından onundur.

Yeteneđi olan eđitimi kűpeđini, ŐıŐman ve muhteŐem bir sűlűn aramaya gűndermiŐtir ama kűpek bir Barbie bebeđinin alt yarısıyla dűnműŐtűr.

Öyle olsun.

Sonsuza dek tıkanmaktan daha iyi.

Barbie bebeklerin alt yarılarını derleyip toparlar ve onlara *kitap* adını verir.

Ve bu *gerçekten* bir kitaptır. Kitap budur: baŐarısızlıđına rađmen iten, emek verilmiŐ, sınırlı yetenekleri dűŐnűlűrse beceribildiđi ۆlűde sahtelikten arındırılmıŐ ve dolayısıyla bir tűr arılık aŐılanmıŐ, baŐarısız bir giriŐim.

Bir kitabın her Şey olması gerekmiyor, dediğimi hatırlıyorum o zaman kendi kendime, teselli olarak; bir Şey olması yeterli.

Bu yűzden, bu kitap kısa ve gűdűk olsa da, yazması yedi sene alsada, duraksaya duraksaya ilerlese de ve evet, karanlık ve hatta yer yer birazcık hastalıklı olsa da, yazıldıđı seneleri hayatımın en zengin, en bűyűlű zamanlarından biri olarak hatırlıyorum. Umut, sevgi, amaılılık ve sonunda bir Őeyi gerçekleŐtirme tatminiyle dolu bir zaman olarak hatırlıyorum.

Nasıl Profesyonel Boksör Olunur?

TERRY PRATCHETT

Çok ünlü bir yazardan öğrendiğim harika bir ipucunu hiç kullanma fırsatım olmadı ama yine de aktarayım: “Bir gözünüz daima sektörün kalbinde olsun. Bir editörün işten ayrıldığını duyduğunuzda, ayrılan editöre hitaben bir mektup yazın ve dosyanızla birlikte ânında yeni editörün ofisine gönderin. Mektubunuzda, işbirliğine hevesli birinin havasıyla, şöyle deyin: ‘Sevgili X, dosyayla ilgilendiğinizi belirten mektubunuzu aldığımda çok mutlu oldum. Benden istediğiniz değişiklikleri yaptım...’ Elbette böyle bir mektup bulamayacaklar. Yayıncılar zaten hiçbir şeyi bulamaz. Ama en azından, belki biri paniğe kapılır ve dosyanızı okur.”

Ben de zamanında bütün iyi tavsiyeleri okudum, dinledim ve sonra ilk romanımın taslağını küçük bir yerel yayıncıya teslim ettim; çünkü bir keresinde onunla tanışmıştım ve iyi birine benziyordu. Romandan hoşlandı ve basmayı kabul etti. Ben tanınmamış biriydim, o da daha önce hiç kurmaca basmamıştı; bu yüzden kitap fazla para kazandırmadı. Onu takip eden iki tanesi de öyle. Dördüncü kitap, Diskdünya serisinin ilk kitabıydı. Onun da kitapçılardan uçup gittiğini söyleyemem ama hızla emeklediğini ve ayağa kalkma işaretleri verdiğini söyleyebilirim. Britanya’da çok satan kitapları Amerika’da yayımlayan Transworld Yayıncılık önce duraksadı; ama sonra kitabın karton kapaklı versiyonunu bastı. Birkaç sene sonra da eski yayıncımı temsilcim olarak tuttum ve hayatım epey kalabalıklaştı.

Şanslıydım. Hele de tüm diğer ihtimalleri düşününce, inanılmaz ölçüde şanslı. Ve o sarkık kulaklı şans köpeği paçanızı kokladığında, cebinizde bir tasma ile bir parça ip olması işe yarar. Benim durumumda bu, devam kitabıydı.

Mektuplarda, e-posta mesajlarında ve konferanslarda hep sorarlar: “Yazar olmak hakkında birkaç ipucu verebilir misiniz?” Gözlerindeki parıltıyı görürsünüz: Bu sefer gardınızı indireceğinizi ve Kutsal Kâse’ye giden haritayı (ya da daha iyisi, bir internet adresini) vereceğinizi umarlar. Gerçi artık bu sorularda hafifçe endişe dolu bir tını da seziyorum; bu işin, dilbilgisi, imla ve noktalama kurallarını bilmeyi gerektirmesi ve fakat evrenin, “buna zamanınız olmadığı” gerçeğine hoşgörü göstermeme hatasını yapması karşısında, bir tür kızgınlık tınısı. (Biri, “Yayınevleri bunları yapacak insanlar çalıştırmıyor mu zaten?” demişti.)

Ama ben bunun yerine, nasıl profesyonel bir boksör olabileceği hakkında ipuçları veriyorum onlara. Şöyle şeyler: İyi beslenmek şart elbette. Her gün egzersiz yapmak da. Ayrıca, ayak hareketlerine dikkat etmek başınızı belaya girmekten çoğu zaman kurtarır. Her gün spor salonuna gidin. Gerçekten. Yataktan kalkıp ayağa kalkabildiğiniz her gün. Ve her fırsatta, iyi bir profesyonel maç seyredin. Aslında, seyredebildiğinizce çok maç seyredin ki yanlış yapan boksörlerden bile bir şeyler öğrenebilesiniz. Ve onların ne dediklerine kulak asmayın, ne yaptıklarına bakın. İyi beslenmeyi, egzersizi ve koşu antrenmanlarını kesinlikle aksatmayın.

Anladınız, değil mi? Yazar olmak da esasen aynı şey işte. Yalnızca, içinden boksu çıkarıyorsunuz.

Bu kadar basit.

BENİ EN ÇOK ETKİLEYEN KİTAPLAR

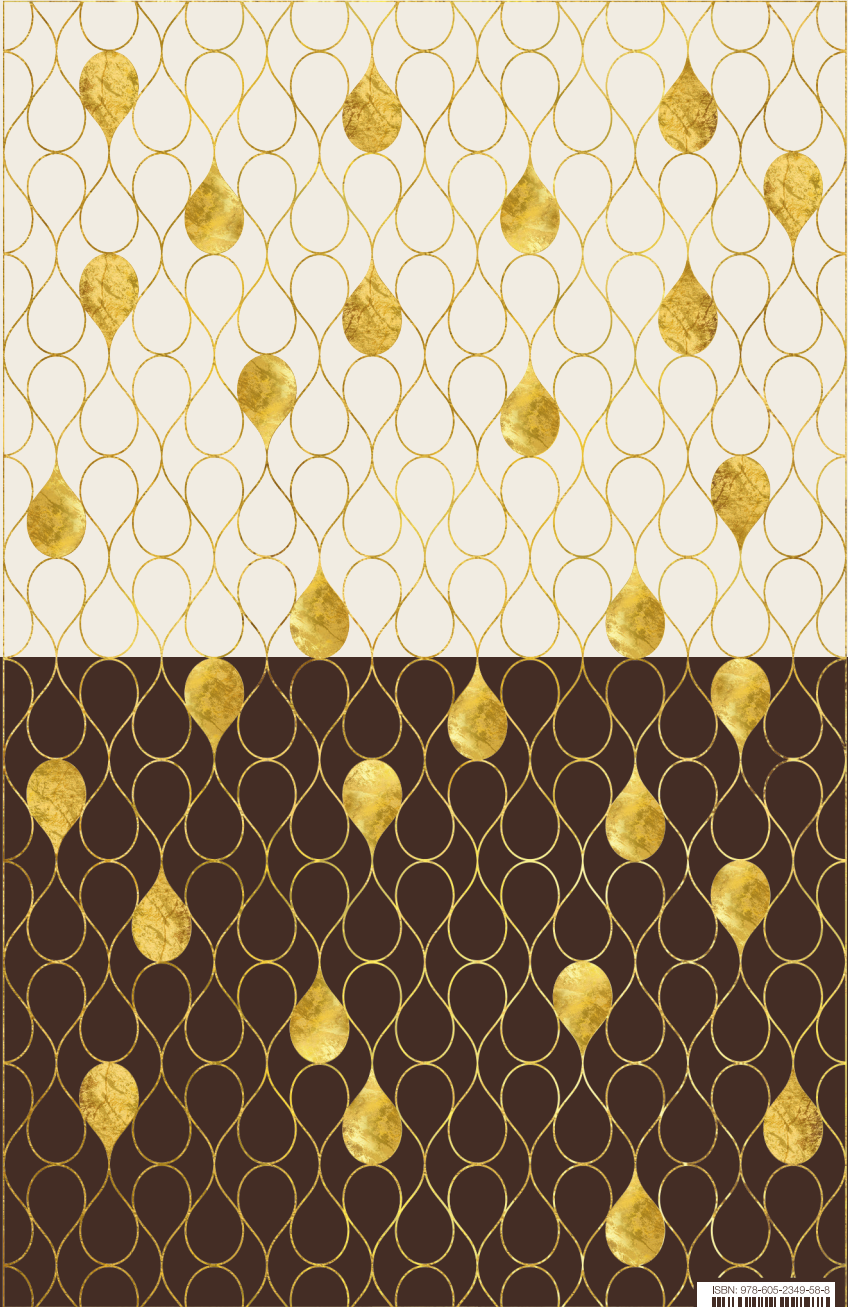
A series of horizontal dotted lines for writing, enclosed in a decorative border.

BENİ EN ÇOK ETKİLEYEN YAZARLAR

A series of horizontal dotted lines provided for writing the names of authors who have influenced the respondent the most.

delidolu.com.tr

   [@delidolukitap](#)

